

DOI 10.32782/city-development.2025.3-11

УДК 330.3:338.45:69.003

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ У ГЛОБАЛЬНОМУ КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Павловський Сергій Анатолійович

доктор медичних наук, професор, директор
КНДУ «Науково-дослідний інститут
соціально-економічного розвитку міста»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4087-6256>

Могилевська Ольга Юріївна

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки, підприємництва, менеджменту
Київський міжнародний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8482-7950>

Дмитрієв Гліб Володимирович

здобувач третього рівня вищої освіти
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-8175-7071>

Сидоренко Юрій Васильович

здобувач третього рівня вищої освіти
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-6212-4418>

Анотація. У статті розглянуто теоретико-методичні засади та практичні аспекти забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку підприємництва міських територій України в умовах глобалізації та цифрової трансформації. Обґрунтовано, що саме міста відіграють ключову роль у формуванні конкурентоспроможності національної економіки, оскільки вони акумулюють фінансові, виробничі й людські ресурси, є центрами знань, платформами для розвитку стартапів і бізнес-екосистем. Показано, що післявоєнне відновлення України потребує активної інтеграції міських економік у європейські та світові виробничо-інноваційні ланцюги. Виявлено основні бар'єри розвитку, серед яких: недостатня інвестиційна привабливість через високі ризики та слабкий захист інвесторів; обмежений розвиток інноваційної інфраструктури; регіональні дисбаланси у розподілі капіталу; відтік людського капіталу та «витік мізків»; низький рівень інтеграції у глобальні ринки; складність адміністративних процедур і неефективність механізмів державно-приватного партнерства; зношеність міської інфраструктури. Авторами узагальнено сучасні наукові підходи вітчизняних та зарубіжних авторів, що акцентують на ролі інституційних реформ, венчурного інвестування, кластеризації та розвитку «розумних міст» у підвищенні конкурентоспроможності територій. Запропонований авторським колективом комплексний інструментарій розвитку включає інституційні, фінансові, інноваційно-технологічні, організаційно-мережеві та екологічні механізми. Систематизація факторів і показників ефективності (KPI) дозволяє здійснювати моніторинг динаміки підприємницького середовища, визначати сильні й слабкі сторони та своєчасно коригувати міську політику. Розроблений чек-лист оцінки інноваційно-інвестиційного потенціалу міських територій запропоновано як практичний інструмент для органів місцевого самоврядування, агенцій розвитку та інвесторів. На основі проведеного дослідження сформовано дорожню карту розвитку міських підприємницьких екосистем України. Вона передбачає три етапи: короткостроковий – формування інституційних і фінансових механізмів; середньостроковий – масштабування інноваційної інфраструктури, інтеграцію до міжнародних програм і посилення «зеленої» складової; довгостроковий – трансформацію міст у глобальні центри інновацій та сталого розвитку. Авторами доведено, що комплексна реалізація запропонованої стратегії дозволить не лише подолати наслідки воєнних руйнувань, але й

© Павловський С. А., Могилевська О. Ю., Дмитрієв Г. В., Сидоренко Ю. В., 2025

закласти підґрунтя для економічної стійкості, підвищення якості життя населення та інтеграції України до глобального конкурентного простору.

Ключові слова: міські території, підприємництво, інвестиційно-інноваційний розвиток, бізнес-екосистема, стартапи, людський капітал, інституційні реформи, венчурне інвестування, кластеризація, «розумні міста», інноваційна інфраструктура, сталий розвиток, післявоєнне відновлення, глобальна інтеграція.

Актуальність проблеми. У сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації світового господарства ключовим чинником конкурентоспроможності територій стає їхня здатність акумулювати інвестиційні ресурси, формувати інноваційний потенціал та розвивати підприємницьке середовище. Міські території виконують роль центрів економічної активності, де зосереджено найбільшу частку виробничої та фінансової інфраструктури, людського капіталу й інституцій підтримки бізнесу. Саме міста виступають ядром розвитку стартапів, інноваційних кластерів та бізнес-екосистем, що забезпечують динамічне економічне зростання та інтеграцію у глобальне конкурентне середовище.

Для України, яка перебуває на етапі післявоєнного відновлення та одночасно орієнтується на прискорену інтеграцію до європейського економічного простору, питання забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку підприємництва міських територій набуває стратегічного значення. Від ефективності реалізації цього завдання залежить не лише економічна стійкість регіонів, але й формування довгострокових конкурентних переваг країни у світовій економіці.

Попри високий потенціал міських територій як центрів розвитку підприємництва, існує низка бар'єрів і дисбалансів, що гальмують інвестиційно-інноваційні процеси:

1. Обмежена інвестиційна привабливість України зумовлена високими фінансовими ризиками, недосконалістю регуляторного середовища та слабкими гарантіями захисту прав інвесторів. Недостатній розвиток інноваційної інфраструктури, що проявляється у нестачі бізнес-інкубаторів, технопарків, венчурних фондів і кластерних об'єднань, ускладнює трансфер технологій та комерціалізацію наукових розробок. Існують також регіональні асиметрії, коли інвестиції концентруються у великих містах, а середні та малі урбанізовані центри занепадають.

2. Відтік людського капіталу, «витік мізків» та недостатня мотивація висококваліфікованих фахівців призводять до зниження підприємницької активності. Низький рівень інтеграції у глобальні ринки обмежує доступ підприємців до міжнародних інвестиційних ресурсів, сучасних технологій і партнерських мереж.

3. Інституційні бар'єри, такі як складність адміністративних процедур, слабка коорди-

нація між органами місцевого самоврядування та бізнесом, а також відсутність ефективних механізмів державно-приватного партнерства, створюють додаткові перешкоди. Нарешті, інфраструктурні обмеження, зокрема зношеність транспортної, енергетичної та комунальної систем, стримують реалізацію інноваційних і масштабних інвестиційних проєктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку підприємництва на рівні міських територій у глобальному конкурентному середовищі знайшла широке відображення як у вітчизняних, так і зарубіжних наукових дослідженнях.

В українській науковій традиції значну увагу приділено питанням правового, організаційного та економічного забезпечення розвитку підприємництва. Так, О.А. Бородіна [1] аналізує правові засади інноваційно-інвестиційного розвитку бізнесу у містах, акцентуючи на ролі малого та середнього підприємництва як основи соціально-економічної динаміки територій. Н.Ю. Гладинець та Н.В. Ряшко [2] розглядають теоретичні основи інвестиційно-інноваційних процесів розвитку територій, формулюючи підходи до визначення їх суб'єктів та інституційних умов. У монографії під керівництвом В.Г. Федоренка [3] представлено комплексний аналіз інвестиційно-інноваційного розвитку підприємницької діяльності в Україні, зокрема через механізми фінансування, організаційно-правові форми та інструменти підтримки бізнесу.

Сучасні дослідження М. Бердар, Л. Гацки, Л. Кота та ін. [4] зосереджуються на тенденціях інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва у мінливих економічних умовах, виділяючи ключові проблеми доступу бізнесу до інвестиційних ресурсів. Особливу увагу залученню венчурного капіталу до інноваційної діяльності приділяють Ю. Жорнокуй і В. Жорнокуй [5], які аналізують міжнародний досвід та реалії України, а також У. Андрусів, І. Кінаш, А. Черчата та А. Полянська [6], що розглядають перспективи розвитку інновацій через венчурне фінансування на рівні міських інфраструктур.

У міжнародному науковому просторі проблема взаємозв'язку підприємництва, інновацій та конкурентоспроможності міст активно досліджується представниками інституційної

та регіональної економіки. Audretsch [7], який розкриває роль підприємництва та державної політики у формуванні економічного потенціалу міст і регіонів, тоді як Acs [8] розробив концепцію національних і регіональних систем підприємництва, підкреслюючи значення людського капіталу й знань. J.J. Clark [9] досліджує «розумні міста» та інновації як базу для регіональної стійкості. Внесок F. Moulaert [10] полягає у вивченні соціального новаторства та територіального розвитку в глобалізованому середовищі, а Ebner [11] розглядає інституційні засади підприємництва та інновацій як основу регіональної динаміки.

Таким чином, у науковій літературі сформувалося кілька ключових напрямів досліджень: правове та інституційне забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва; організаційно-економічні механізми його реалізації у міських територіях; фінансові інструменти та венчурне інвестування; роль підприємництва у формуванні глобальної конкурентоспроможності міст. Узагальнення цих підходів дозволяє стверджувати, що формування інвестиційно-інноваційної моделі розвитку міських територій є не лише економічним, але й стратегічним завданням, спрямованим на забезпечення стійкості та інтеграції у світове конкурентне середовище.

Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо формування ефективної системи забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку підприємництва міських територій у глобальному конкурентному середовищі.

Результати дослідження. Сучасний етап розвитку національної економіки характеризується інтенсивними процесами глобалізації, цифрової трансформації та зростанням конкуренції між країнами та регіонами за інвестиційні ресурси, людський капітал і технології. У цих умовах міські території постають як ключові осередки економічної активності, інноваційного розвитку та концентрації підприємницьких ініціатив. Саме міста акумулюють найбільший обсяг фінансових, виробничих і людських ресурсів, виступають генераторами знань, платформами для розвитку стартапів і бізнес-екосистем, формуючи основу сталого економічного зростання на національному та регіональному рівнях.

Підприємництво в міських агломераціях є основним фактором формування конкурентоспроможності територій. Його розвиток потребує не лише сприятливих інституційних і фінансових умов, але й активного впровадження інновацій, які дозволяють підприємствам підвищувати продуктивність, виходити на глобальні ринки, швидко адаптуватися до викликів циф-

ровізації та «зеленої» трансформації. Забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку підприємництва вимагає цілеспрямованої політики залучення інвестицій, формування сучасної інфраструктури підтримки бізнесу, розвитку партнерства між державним і приватним секторами, а також інтеграції міських економік у глобальні виробничі та інноваційні ланцюги.

У контексті післявоєнного відновлення України питання підвищення інвестиційної привабливості та інноваційного потенціалу міських територій набуває особливої актуальності. Від того, наскільки ефективно буде розбудована система підтримки підприємництва, залежить економічна стійкість міст, рівень зайнятості населення та здатність країни інтегруватися у світове конкурентне середовище.

Подальший розвиток урбаністичних економік потребує акценту на кількох стратегічних напрямках. По-перше, це створення умов для залучення прямих іноземних інвестицій та розширення доступу підприємств до міжнародних фінансових інструментів. По-друге, модернізація міської інфраструктури та формування інноваційних кластерів, які здатні об'єднувати університети, науково-дослідні центри та бізнес. По-третє, активне впровадження цифрових технологій у всі сфери міського життя, що сприятиме підвищенню прозорості управління, розвитку «розумних» сервісів і зростанню довіри інвесторів.

Не менш важливим завданням є інтеграція екологічних стандартів і принципів сталого розвитку у стратегії міського підприємництва. Розвиток «зеленої» енергетики, енергоефективних технологій, систем переробки та циркулярної економіки дозволить не лише знизити екологічні ризики, але й підвищити конкурентоспроможність міст у довгостроковій перспективі.

Узгоджене поєднання інноваційних, фінансових, інституційних та екологічних факторів створює підґрунтя для формування нової моделі міського розвитку, яка здатна забезпечити відновлення економіки, підвищення якості життя населення та інтеграцію України до глобального простору сталого зростання.

Інвестиційно-інноваційний розвиток підприємництва на міських територіях розглядається як складний багаторівневий процес, що поєднує залучення фінансових ресурсів, впровадження технологічних новацій, формування сприятливого інституційного середовища та підвищення конкурентоспроможності бізнесу в умовах глобалізації. Його ключова особливість полягає у взаємозв'язку між міськими просторово-економічними структурами та світовим економічним середовищем, що зумовлює потребу в адаптивних моделях управління розвитком.

Сучасні підходи ґрунтуються на концепції «інноваційної економіки» (innovation-driven economy), де підприємництво виступає основним драйвером трансформацій. Згідно з моделлю національних і регіональних систем підприємництва [8], саме інноваційна активність та здатність до залучення інвестицій визначають позиції міських економік у глобальних ланцюгах створення вартості.

Відтак, формування ефективної системи інвестиційно-інноваційного розвитку підприємництва на міських територіях потребує комплексного підходу, який поєднує інституційні, фінансові, інфраструктурні та соціально-економічні чинники (таблиця 1). У сучасних умовах глобальної конкуренції важливо не лише ідентифікувати ключові фактори, але й визначити інструменти їхньої реалізації та відповідні показники результативності. Це дозволяє здійснювати системний моніторинг, вчасно коригувати політику розвитку та забезпечувати конкурентоспроможність міських економік.

Отже, таблиця 1 демонструє, що забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку міських територій можливе лише за умови поєднання багатьох взаємопов'язаних елементів. Інституційні умови створюють основу для прозорого та передбачуваного бізнес-середовища; фінансові ресурси забезпечують доступ підприємств до інвестицій; інноваційна інфраструктура формує середовище для комерціалізації ідей; урбаністичні характеристики визначають комфортність та мобільність бізнесу; людський капітал виступає рушійною силою підприємництва. Доповнення цих факторів сучасними

фінансово-інвестиційними, інституційно-регуляторними, інноваційно-технологічними та організаційно-мережевими інструментами дозволяє побудувати стійку модель розвитку.

Таким чином, використання системи KPI для оцінки результативності сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень, забезпечує орієнтацію міської політики на результат і формує підґрунтя для інтеграції у глобальні економічні мережі.

Напрацьований авторами (таблиця 2) чек-лист діагностики інвестиційно-інноваційного розвитку міських територій створений є інструментом швидкої оцінки стану підприємницького середовища в умовах глобальної конкуренції. Його мета – допомогти органам місцевого самоврядування, міським агенціям розвитку, інвесторам та експертам визначити ключові бар'єри та можливості для формування інноваційної економіки міст.

Отже, використання чек-листу дозволяє:

- систематизувати дані про інституційні, фінансові, інноваційні та урбаністичні умови розвитку;
- оцінити наявність та ефективність інструментів підтримки підприємництва;
- сформувати базу для прийняття управлінських рішень і підготовки дорожніх карт розвитку міських територій.

Чек-лист є практичним інструментом для комплексного аналізу інвестиційно-інноваційного потенціалу міста. Його застосування допомагає виявити сильні сторони, визначити критичні прогалини та обґрунтувати пріоритети міської політики у сфері підтримки бізнесу та

Таблиця 1 – Фактори, інструменти та ключові індикатори (KPI) інвестиційно-інноваційного розвитку підприємництва міських територій

Фактор / Інструмент	Ключові дії	KPI (індикатори)
Інституційні умови	One-stop-shop, омбудсман, дерегуляція	Скорочення часу реєстрації бізнесу; рівень довіри бізнесу
Фінансові ресурси	Гарантії МСБ, муніципальні облігації, венчурні фонди	Обсяг приватного капіталу на 1 грн публічного; частка інноваційних кредитів
Інноваційна інфраструктура	Технопарки, акселератори, innovation districts	Кількість резидентів інкубаторів; комерціалізовані патенти
Урбаністичні характеристики	TOD, цифрова інфраструктура, доступне житло	Час доступу до хабів; покриття 5G/широкодіапазовим інтернетом
Людський капітал	Startup visa, програми освіти, гранти на reskilling	Кількість стартапів на 1000 працездатних; survival rate через 5 років
Фінансово-інвестиційні інструменти	Co-investment фонди, краудфандинг, податкові стимули	Мультиплікатор приватних інвестицій; зростання експорту стартапів
Інституційно-регуляторні інструменти	Регуляторні пісочниці, PPP-офіси, інвест-кодекс	Скорочення часу адмінпроцедур; кількість PPP-контрактів
Інноваційно-технологічні інструменти	Міські дата-платформи, blockchain, IoT testbeds	Кількість API-сервісів; обсяг стартапів на міських даних
Організаційно-мережеві інструменти	Кластери, акселераційні програми, City-as-a-Customer	Обсяг експорту кластерів; частка інноваційних закупівель міста

Джерело: складено авторами на основі узагальнення досліджень

**Таблиця 2 – Чек-лист діагностики
інвестиційно-інноваційного розвитку міських територій**

Підкатегорія	Ключові питання	Відповідь: ТАК/Ні
Інституційні умови	Чи існує система one-stop-shop?	
	Час реєстрації бізнесу?	
	Рівень довіри бізнесу до влади?	
Фінансові ресурси	Доступність кредитів для МСБ?	
	Розвиток венчурного капіталу?	
	Обсяг залучених інвестицій?	
Інноваційна інфраструктура	Кількість інкубаторів/технопарків?	
	Патенти?	
	Доступність R&D?	
Урбаністичні характеристики	Транспортна доступність?	
	Цифрова інфраструктура (5G, інтернет)?	
	Житлові умови?	
Людський капітал	Чи є програми startup visa?	
	Якість освіти?	
	Доступність програм reskilling?	

Джерело: складено авторами

інновацій. Систематичне використання цього інструменту підвищує якість стратегічного планування, посилює привабливість міських територій для інвесторів та сприяє підвищенню глобальної конкурентоспроможності міст.

Глобальне конкурентне середовище стимулює міські підприємства до підвищення інноваційної продуктивності та гнучкості. З одного боку, воно відкриває доступ до нових ринків, інвестиційних потоків і технологій, з іншого – загострює конкуренцію, вимагаючи адаптивності та швидкої комерціалізації інновацій.

Також для українських міст особливого значення набуває інтеграція до міжнародних інвестиційних платформ, участь у європейських програмах підтримки інновацій (Horizon Europe, COSME), розвиток партнерства з глобальними технологічними корпораціями. Водночас виклики воєнної та економічної нестабільності посилюють потребу у створенні механізмів страхування ризиків і диверсифікації джерел фінансування.

У цьому контексті особливу роль відіграє формування сприятливого бізнес-клімату та інституційної підтримки стартапів, малого і середнього підприємництва. Міста мають активніше залучати експертні спільноти, університети та інноваційні кластери до розробки стратегій розвитку, що дозволить інтегрувати локальні екосистеми у глобальні ланцюги доданої вартості.

Важливим чинником стає і розвиток цифрової інфраструктури: впровадження технологій «розумного міста», використання великих даних для управління міськими процесами, розбудова систем електронного врядування. Це не лише підвищує ефективність управління, а й робить українські міста більш привабливими для інвесторів і партнерів.

Паралельно все більшого значення набуває екологічна складова. Впровадження принципів «зеленої» економіки, розвиток енергоефективних технологій, стимулювання відновлюваної енергетики та циркулярних бізнес-моделей стають критично важливими умовами конкурентоспроможності міст. Екологічно орієнтована політика дозволяє знизити вразливість до енергетичних і кліматичних ризиків, а також забезпечує довгострокову привабливість для інвесторів, орієнтованих на сталість.

Таким чином, поєднання економічної диверсифікації, цифровізації управління та екологічної стійкості формує нову парадигму розвитку українських міст, яка здатна зміцнити їхню позицію в європейському та глобальному економічному просторі.

Оскільки сучасні умови глобальної конкуренції та цифрової трансформації міста стають головними центрами економічної активності, інновацій та підприємництва та концентрують людський капітал, фінансові ресурси, інфраструктуру та інституції і здатні забезпечити сталий розвиток і міжнародну інтеграцію. Для України, яка перебуває на етапі післявоєнного відновлення та водночас прагне зміцнити свої позиції у європейському й світовому економічному просторі, питання формування ефективних міських підприємницьких екосистем набуває особливої стратегічної ваги.

Запропонована авторами у таблиці 3 дорожня карта розвитку окреслює коротко-, середньо- та довгострокові пріоритети, що поєднують інституційні реформи, фінансові інструменти, розвиток інноваційної інфраструктури, цифровізацію та екологічну складову. Її реалізація дозволить створити комплексну модель міського розвитку, зорієнтовану на інвестиції, інновації та стійкість.

Таблиця 3 – Дорожня карта розвитку міських підприємницьких екосистем України

Етап / Горизонт часу	Основні напрями	Ключові заходи
Короткострокові (1–2 роки) Стабілізація та запуск механізмів	Інституційні реформи	One-stop-shop для бізнесу; муніципальні PPP-офіси; інвест-кодекси міст
	Фінансові механізми	Муніципальні облігації; гарантії для МСБ; пілотні венчурні фонди
	Людський капітал	Програми reskilling/upskilling для ветеранів і переселенців; startup visa
	Цифровізація	Муніципальні дата-платформи; електронні сервіси для підприємців
Середньострокові (3–5 років) Масштабування та інтеграція	Інноваційна інфраструктура	Innovation districts; університетсько-бізнесові кластери; акселераційні програми
	Фінансово-інвестиційні інструменти	Co-investment фонди; краудфандинг; податкові стимули
	Економічна інтеграція	Horizon Europe, COSME; партнерства з технологічними корпораціями; експортна підтримка стартапів
	Екологічна складова	Підтримка «зелених» стартапів; енергоефективні стандарти; розвиток циркулярної економіки
Довгострокові (6–10 років) Стійкий розвиток і глобальна інтеграція	Глобальні позиції міст	Smart cities (IoT, blockchain, AI); участь у міжнародних мережах; City-as-a-Customer
	Сталий розвиток	Перехід на зелену енергетику; безвідходні бізнес-моделі; впровадження ESG-принципів
	Людський капітал та інклюзія	Глобальні освітні та дослідницькі центри; залучення діаспори й мігрантів; підвищення якості життя

Джерело: складено авторами

Дорожня карта розвитку міських підприємницьких екосистем України пропонує системний підхід до підвищення інвестиційної привабливості та інноваційного потенціалу міст. На першому етапі увага зосереджується на формуванні базових інституційних та фінансових механізмів, які забезпечують прозорість бізнес-середовища, доступ до капіталу та стимулюють підприємницьку активність. Середньострокова перспектива передбачає масштабування інноваційної інфраструктури, розвиток кластерів і технопарків, інтеграцію у європейські та міжнародні програми, а також посилення екологічного виміру міських політик шляхом запровадження «зелених» стандартів та інвестицій у відновлювану енергетику. У довгостроковому горизонті міста мають трансформуватися у глобальні центри інновацій та сталого розвитку, інтегровані у світові економічні та технологічні мережі, де підприємництво виступатиме основним драйвером економічної динаміки.

Відтак, комплексна реалізація цієї стратегії дозволить не лише відновити українські міста після руйнівних наслідків війни, але й перетворити їх на драйвери економічного зростання, підвищення якості життя населення та інтеграції

України у глобальний простір сталого розвитку. Вона сприятиме формуванню сучасних бізнес-екосистем, здатних залучати іноземні інвестиції, утримувати та приваблювати таланти, створювати високотехнологічні робочі місця та стимулювати розвиток креативних індустрій. У підсумку це дозволить закласти підґрунтя для економічної стійкості, соціальної згуртованості та екологічної збалансованості українських міст, що є необхідними умовами для їхньої довгострокової конкурентоспроможності.

Висновки. Інвестиційно-інноваційний розвиток підприємництва на рівні міських територій у сучасних умовах глобальної конкуренції є визначальним фактором формування довгострокових конкурентних переваг держави. Міста виступають головними центрами економічної активності, акумулюючи фінансові, виробничі та людські ресурси, створюючи середовище для розвитку бізнес-екосистем, стартапів та інноваційних кластерів. Водночас успішність цих процесів залежить від здатності поєднати інституційні, фінансові, інноваційні та урбаністичні чинники в єдину цілісну модель.

Для України, яка перебуває у процесі післявоєнного відновлення та прагне інтегру-

ватися у європейський і глобальний економічний простір, розвиток підприємництва у міських агломераціях набуває стратегічного значення. Подолання інституційних бар'єрів, удосконалення механізмів державно-приватного партнерства, забезпечення доступу до інвестиційних ресурсів і формування сучасної інноваційної інфраструктури визначають успіх трансформацій. Важливо також враховувати людський фактор, зокрема підтримку та стимулювання молодих підприємців, розвиток програм освіти і перекваліфікації, а також збереження інтелектуального потенціалу.

У глобальному вимірі конкурентоспроможність українських міст визначатиметься здатністю інтегруватися у міжнародні інноваційні ланцюги, використовувати можливості цифровізації, брати участь у європейських та світових програмах підтримки бізнесу, залучати

венчурний капітал і впроваджувати екологічно орієнтовані моделі розвитку. Поєднання цифрових технологій, принципів «зеленої» економіки та інструментів інноваційного підприємництва здатне сформувати нову модель міського розвитку, орієнтовану на сталість, інклюзивність і відкритість до глобальних партнерств.

Таким чином, формування ефективної системи інвестиційно-інноваційного розвитку підприємництва у міських територіях України має розглядатися не лише як економічне завдання, а як стратегічний пріоритет національного відновлення та інтеграції у світове конкурентне середовище. Лише завдяки узгодженому поєднанню інституційних реформ, інвестиційної політики, інноваційних технологій та екологічної модернізації українські міста зможуть стати потужними центрами економічного зростання та стійкості у майбутньому.

Бібліографічний список:

1. Бородіна О.А. Правове забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва у сучасному місті. *Вісник економіки та промисловості*. 2016. Вип. 1. № 32. С. 70–76. DOI: <https://doi.org/10.31498/2225-6725.32.2016.105266>
2. Гладинець Н.Ю., Ряшко Н.В. Теоретичні основи інвестиційно-інноваційних процесів розвитку територій. *Економічний простір*. 2021. № 169. С. 56–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/169-10>
3. Інвестиційно-інноваційний розвиток підприємницької діяльності в Україні: монографія. / Федоренко В.Г., Куліков П.М., Рижаківа Г.М., Тимофєєв Ю.Е. та ін. Київ: ДКС Центр, 2019. 430 с.
4. Berdar M.M., Hatska L.P., Kot L.L., Yevtushevskaya O.V., Sapachuk Yu.M. Innovation and investment development of entrepreneurship. *International Journal of Agricultural Extension*. 2021. Special Issue 02. P. 29–38. DOI: <https://doi.org/10.33687/ijae.009.00.3959>
5. Zhornokui Yu., Zhornokui V. Venture investment into innovation activity: international experience and modern realities in Ukraine. *Legal Science and Praxis*. 2021. № 2. P. 49–53. URL: <https://lesp.hu/wp-content/uploads/2022/01/2021-No2-p49-53.pdf>
6. Andrusiv U., Kinash I., Cherchata A., Polyanska A., Dzoba O., Tarasova T., Lysak H. Experience and prospects of innovation development venture capital financing. *Management Science Letters*. 2020. № 10 (4). P. 781–788. DOI: <http://dx.doi.org/10.5267/j.msl.2019.10.019>
7. Audretsch D.B. Everything in its Place: Entrepreneurship and the Strategic Management of Cities, Regions and States. UK: Oxford University Press, 2015. 184 p.
8. Acs Z., Autio E., Szerb L. National Systems of Entrepreneurship: Measurement Issues and Policy Implications. *Research Policy*. 2014. Vol. 43. Iss. 3. P. 476–494. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.respol.2013.08.016>
9. Clark J.J. Uneven Innovation: The Work of Smart Cities. *Journal of Urban Affairs*. Columbia University Press, 2020. № 43 (4). DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/07352166.2020.1820770>
10. Moulaert F., Rodriguez A., Swyngedouw E. The Globalized City: Economic Restructuring and Social Polarization in European Cities. Oxford University Press, 2003. 302 p.
11. Ebner A. Embedded Entrepreneurship: The Institutional Dynamics of Innovation. Routledge, 2013. 288 p.
12. Павловський С., Могилевська О., Ребрина А., Кравець С. Теоретико-методичні підходи до формування ефективної системи управління інноваційною діяльністю підприємницьких структур. *Київський економічний науковий журнал*. 2025. № 10. С. 97–105. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-10-13>
13. Ребрина А., Могилевська О., Білич В., Єгіазарян Г., Куриленко О. Стратегія управління розвитком агропромислового комплексу України в контексті впровадження принципів індустрії 4.0. *Розвиток міста*. 2025. № 1 (05). С. 118–127. DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2025.1-17>
14. Павловський С.А., Могилевська О.Ю., Ребрина А.М. Стійкий розвиток та капіталізація інноваційного підприємництва в умовах державно-приватного партнерства. *Сталий розвиток економіки, суспільства та підприємництва: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. м. Івано-Франківськ. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. 10–11 квітня 2025 р. С. 307–309.
15. Слободяник А., Павловський С., Серий А., Гармаш О., Коваль В. Забезпечення та розвиток економічної спроможності територіальних громад в Україні у період цифровізації економіки. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 7. С. 142–154. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-20>

16. Слободяник А., Могилевська О., Павловський С., Лисий В. Особливості фіскальних політик України та Китаю: актуальні проблеми у забезпеченні економічного відновлення. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 6. С. 130–139. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-6-18>

References:

1. Borodina O.A. (2016) Pravove zabezpechennia innovatsiino-investytsiinoho rozvytku pidpriemnytstva u suchasnomu misti [Legal support for innovative and investment development of entrepreneurship in a modern city]. *Visnyk ekonomiky ta promyslovosti*, vol. 1, no. 32, pp. 70–76. DOI: <https://doi.org/10.31498/2225-6725.32.2016.105266>
2. Hladynets N.Yu., Riashko N.V. (2021) Teoretychni osnovy investytsiino-innovatsiinykh protsesiv rozvytku terytorii [Theoretical foundations of investment and innovation processes of territorial development]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 169, pp. 56–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/169-10>
3. Fedorenko V.H., Kulikov P.M., Ryzhakova H.M., Tymofieiev Yu.E. (2019) Investytsiino-innovatsiinyi rozvytok pidpriemnytskoi diialnosti v Ukraini: monohrafiia. [Investment and innovation development of entrepreneurship in Ukraine: monograph]. Kyiv: DKS Tsentr, p. 430.
4. Berdar M.M., Hatska L.P., Kot L.L., Yevtushevska O.V., Sapachuk Yu.M. (2021) Innovation and investment development of entrepreneurship. *International Journal of Agricultural Extension*. Special Issue 02. pp. 29–38. DOI: <https://doi.org/10.33687/ijae.009.00.3959>
5. Zhornokui Yu., Zhornokui V. (2021) Venture investment into innovation activity: international experience and modern realities in Ukraine. *Legal Science and Praxis*, no. 2, pp. 49–53. Available at: <https://lesp.hu/wp-content/uploads/2022/01/2021-No2-p49-53.pdf>
6. Andrusiv U., Kinash I., Cherchata A., Polyanska A., Dzoba O., Tarasova T., Lysak H. (2020) Experience and prospects of innovation development venture capital financing. *Management Science Letters*, no. 10 (4), pp. 781–788. DOI: <http://dx.doi.org/10.5267/j.msl.2019.10.019>
7. Audretsch D.B. (2015) Everything in its Place: Entrepreneurship and the Strategic Management of Cities, Regions and States. UK: Oxford University Press, 184 p.
8. Acs Z., Autio E., Szerb L. (2014) National Systems of Entrepreneurship: Measurement Issues and Policy Implications. *Research Policy*, vol. 43, iss. 3, pp. 476–494. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.respol.2013.08.016>
9. Clark J.J. (2020) Uneven Innovation: The Work of Smart Cities. *Journal of Urban Affairs*, vol. 43 (4). DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/07352166.2020.1820770>
10. Moulaert F., Rodriguez A., Swyngedouw E. (2003) The Globalized City: Economic Restructuring and Social Polarization in European Cities. Oxford University Press, 302 p.
11. Ebner A. (2013) Embedded Entrepreneurship: The Institutional Dynamics of Innovation. Routledge, 288 p.
12. Pavlovskiy S., Mohylevska O., Rebryna A., Kravets S. (2025) Teoretyko-metodychni pidkhody do formuvannia efektyvnoi systemy upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu pidpriemnytskykh struktur [Theoretical and methodological approaches to the formation of an effective system for managing the innovative activities of business structures]. *Kyivskiy ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, no. 10, pp. 97–105. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-10-13>
13. Rebryna A., Mohylevska O., Bilych V., Yehiazarian H., Kurylenko O. (2025) Stratehiia upravlinnia rozvytkom ahropromyslovoho kompleksu Ukrainy v konteksti vprovadzhennia pryntsypiv industrii 4.0 [Strategy for managing the development of the agro-industrial complex of Ukraine in the context of implementing the principles of industry 4.0]. *Rozvytok mista*, no. 1 (05), pp. 118–127. DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2025.1-17>
14. Pavlovskiy S.A., Mohylevska O.Iu., Rebryna A.M. (2025) Stiikiy rozvytok ta kapitalizatsiia innovatsiinooho pidpriemnytstva v umovakh derzhavno-pryvatnoho partnerstva [Sustainable development and capitalization of innovative entrepreneurship in the context of public-private partnership]. *Stalyi rozvytok ekonomiky, suspilstva ta pidpriemnytstva: materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. (April 10–11, 2025, Ivano-Frankivsk). Ivano-Frankivskiy natsionalnyi tekhnichnyi universytet nafty i hazu, pp. 307–309.
15. Slobodanyk A., Pavlovskiy S., Sieryi A., Harmash O., Koval V. (2024) Zabezpechennia ta rozvytok ekonomichnoi spromozhnosti terytorialnykh hromad v Ukraini u period tsyfrovizatsii ekonomiky [Ensuring and developing the economic capacity of territorial communities in Ukraine during the period of digitalization of the economy]. *Kyivskiy ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, no. 7, pp. 142–154. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-20>
16. Slobodanyk A., Mohylevska O., Pavlovskiy S., Lysyi V. (2024) Osoblyvosti fiskalnykh polityk Ukrainy ta Kytaiu: aktualni problemy u zabezpechenni ekonomichnoho vidnovlennia [Peculiarities of fiscal policies of Ukraine and China: current problems in ensuring economic recovery]. *Kyivskiy ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, no. 6, pp. 130–139. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-6-18>

ENSURING INVESTMENT AND INNOVATION DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP IN URBAN AREAS IN A GLOBAL COMPETITIVE ENVIRONMENT

Serhii Pavlovskyi

Doctor of Medical Sciences, Professor, Director

Communal Research Institute

"Research Institute of Socio-Economic City Development"

Olga Mohylevska

Doctor of Economic Sciences, Professor,

Head of the Department at Economics, Entrepreneurship, Management

Kyiv International University

Hlib Dmytriiv

Postgraduate Student

Private Higher Education Establishment "European University"

Yurii Sydorenko

Postgraduate Student

Private Higher Education Establishment "European University"

Summary. The article examines the theoretical and methodological foundations as well as the practical aspects of ensuring investment and innovation-driven development of entrepreneurship in urban areas of Ukraine under the conditions of globalization and digital transformation. It is substantiated that cities play a key role in shaping the competitiveness of the national economy, as they concentrate financial, production, and human resources, serve as knowledge hubs, and act as platforms for the development of startups and business ecosystems. It is shown that Ukraine's post-war recovery requires the active integration of urban economies into European and global production and innovation chains. The main barriers to development have been identified, including: low investment attractiveness due to high risks and weak investor protection; underdeveloped innovation infrastructure; regional imbalances in capital distribution; outflow of human capital and brain drain; low level of integration into global markets; complexity of administrative procedures and inefficiency of public-private partnership mechanisms; and deterioration of urban infrastructure. The authors summarize modern scientific approaches of both domestic and foreign scholars, which emphasize the role of institutional reforms, venture investment, clustering, and the development of "smart cities" in enhancing territorial competitiveness. The comprehensive toolkit for development proposed by the research team includes institutional, financial, innovation-technological, organizational-network, and environmental mechanisms. The systematization of factors and performance indicators (KPIs) enables monitoring the dynamics of the entrepreneurial environment, identifying strengths and weaknesses, and promptly adjusting urban policies. A checklist for assessing the innovation and investment potential of urban areas is proposed as a practical tool for local governments, development agencies, and investors. Based on the conducted research, a roadmap for the development of urban entrepreneurial ecosystems in Ukraine has been developed. It envisages three stages: short-term – formation of institutional and financial mechanisms; medium-term – scaling of innovation infrastructure, integration into international programs, and strengthening of the "green" component; long-term – transformation of cities into global centers of innovation and sustainable development. The authors prove that the comprehensive implementation of the proposed strategy will not only overcome the consequences of wartime destruction but also lay the foundation for economic resilience, improved quality of life, and Ukraine's integration into the global competitive space.

Keywords: Urban areas, entrepreneurship, investment and innovation-driven development, business ecosystem, startups, human capital, institutional reforms, venture investment, clustering, smart cities, innovation infrastructure, sustainable development, post-war recovery, global integration.

Стаття надійшла: 02.06.2025

Стаття прийнята: 23.06.2025

Стаття опублікована: 25.08.2025